

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Kuras valsts tiesai ir piekrišana?

Kuras valsts tiesai ir piekrišana?

Beļģija

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Skatīt turpmāk.

2 Ja lieta ir piekrišana vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Ievads

Skaidrības labad, ņemot vērā Beļģijas tiesību sistēmas specifiku, 1. un 2.1. jautājums ir aplūkoti kopā.

Vispirms būtu jānošķir jurisdikcija pēc būtības (*compétence d'attribution/volstrekte bevoegdheid*, zināma arī kā *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*) un teritoriālā jurisdikcija (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*).

Ikvienā prasībā tiek izvirzīts kāds prasījums, kam bieži ir monetāra vērtība, un tiesas jurisdikciju pēc būtības nosaka tiesību akti, kuros ir precizēts to prasījumu veids un vērtība, ko tiesai ir atļauts izskatīt.

Šī atbilde uz 1. un 2.1. jautājumu attiecas uz jurisdikciju pēc būtības.

Zemākās instances tiesām nav jurisdikcijas visā Beļģijā. Ar likumu valsts ir iedalīta atsevišķās teritorijās (apakšreģionos, reģionos utt.). Katrai tiesai ir jurisdikcija tikai savā teritorijā. To sauc par teritoriālo jurisdikciju, kas aprakstīta atbildē uz 2.2. jautājumu.

Neierobežota jurisdikcija — pirmās instances tiesa

Pirmās instances tiesai (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) ir "neierobežota jurisdikcija" (*plénitude de compétence/volheid van bevoegdheid*). Tas nozīmē, ka pirmās instances tiesa atšķirībā no pārējām tiesām var izskatīt visas lietas, tostarp tās, kas ir citu tiesu jurisdikcijā.

Civilprocesa kodeksa (*Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek*) 568. pantā ir noteikts, ka pirmās instances tiesa izskata visus prasījumus, izņemot tos, kas tieši ierosināti apelācijas tiesā (*cour d'appel/hof van beroep*) vai Kasācijas tiesā (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*). Pirmās instances tiesas neierobežotā jurisdikcija ir "nosacīta", proti, atbildētājs var iebilst, ka tiesai nav jurisdikcijas, jo citai tiesai ir īpaša jurisdikcija pēc būtības. Pirmās instances tiesai ir arī ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz konkrētām lietām. Konkrētu veidu strīdu lietas jāierosina pirmās instances tiesā, pat ja prasījuma vērtība ir mazāka nekā 2500 EUR; kā piemēru var minēt prasījumus, kas saistīti ar personas statusu.

Citas tiesas

Turpmāk ir sniegts citu tiesu uzskaitījums un īss apraksts par to jurisdikciju pēc būtības.

a) Miertiesas

Atbilstoši Civilprocesa kodeksa 590. pantam miertiesai (*juge de paix/vrederechter*) ir vispārēja jurisdikcija attiecībā uz visiem prasījumiem, kuru vērtība ir mazāka nekā 2500 EUR, izņemot prasījumus, kas saskaņā ar likumu nepārprotami ir citas tiesas jurisdikcijā. Papildus šai vispārējai jurisdikcijai miertiesai ir arī īpaša jurisdikcija (skatīt Civilprocesa kodeksa 591., 593. un 594. pantu) vai ekskluzīva jurisdikcija (Civilprocesa kodeksa 595. un 597. pants) attiecībā uz konkrētām lietām neatkarīgi no prasījuma vērtības. Lietas, kas ir miertiesas īpašajā jurisdikcijā, ir, piemēram, strīdi saistībā ar nomu, kopīpašumu, ceļa tiesībām un citiem servitūtiem, un uzturēdzekļu maksājumiem. Miertiesas jurisdikcijā ir izskatīt adopcijas dokumentus un paternitātes atzīšanas lietas. Steidzamas ekspropriācijas un īpašuma aizņemšanas ir miertiesas ekskluzīvā jurisdikcijā.

b) Policijas tiesa

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 601. bis pantu policijas tiesa (*tribunal de police/politierechtbank*) izskata visus prasījumus par kompensācijām saistībā ar ceļu satiksmes negadījumiem neatkarīgi no prasījumu summas. Šajā ziņā policijas tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija.

c) Komerctiesas

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 573. pantu komerctiesas (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) pirmajā instancē izskata strīdus starp uzņēmumiem, proti, strīdus starp personām vai sabiedrībām, kas iesaistījušās ilgtermiņa saimnieciskajā darbībā, ja šādi strīdi saistīti ar darbībām, kuras īsteno kā daļa no minētās saimnieciskās darbības, un nav citas tiesas īpašajā jurisdikcijā.

Prasītājs, kas nav uzņēmums un kas uzsāk tiesvedību pret uzņēmumu, var pēc izvēles ierosināt lietu komerctiesā. Komerctiesas arī izskata strīdus saistībā ar pārvedu vekseliem un vienkāršajiem vekseliem.

Papildus šai vispārējai jurisdikcijai komerctiesai ir īpaša un ekskluzīva jurisdikcija konkrētās lietās. Lietas, kas ir tās īpašajā jurisdikcijā, ir uzskaitītas Civilprocesa kodeksa 574. pantā. Starp tām ir strīdi, kas saistīti ar komercuzņēmumiem, un prasības, kas saistītas ar jūras un iekšzemes navigāciju. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 574. panta 2. punktu komerctiesai ir ekskluzīva jurisdikcija prasībās un strīdos, kas tieši izriet no bankrota un tiesas uzraudzībā notiekošas reorganizācijas procesa, saskaņā ar 1997. gada 8. augusta Bankrota likumu (*loi du 8 août 1997 sur les faillites/faillissementswet van 8 augustus 1997*) un 2009. gada 31. janvāra Likumu par uzņēmumu darbības turpināšanu (*loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises/wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen*), ja šādas prasības un strīdus reglamentē konkrētie tiesību akti, kas piemērojami bankrota un tiesas uzraudzībā notiekošas reorganizācijas procesam.

d) Darba tiesas

Darba tiesa (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) ir galvenā īpaša tiesa, un tai ir jurisdikcija galvenokārt lietās, kas tai īpaši uzticētas. Šīs lietas ir aprakstītas Civilprocesa kodeksa 578. pantā un turpmākajos pantos un ir šādas:

darba strīdi;

strīdi, kas saistīti ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām;

strīdi, kas saistīti ar sociālo nodrošinājumu.

Darba tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz tādu administratīvu sodu piemērošanu, kas noteikti normatīvajos aktos, kuri minēti Civilprocesa kodeksa 578.–582. pantā, un Likumā par administratīviem sodiem, kas piemērojami konkrētu sociālo tiesību aktu pārkāpumu gadījumā (*loi relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales/wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten*), kā arī attiecībā uz prasījumiem, kas saistīti ar parādu kolektīvu nokārtošanu.

e) Zemākas instances tiesu priekšsēdētāji — pagaidu noregulējuma tiesvedība

Civilprocesa kodeksa 584.–589. pantā ir noteikts, ka pirmās instances tiesu, komerciesu un darba tiesu priekšsēdētājiem ir pilnvaras visos steidzamajos gadījumos izdot pagaidu nolēmumus lietās, kas ir viņu tiesas kompetencē (pagaidu noregulējuma tiesvedība (*référé/kort geding*)). Piemēro nosacījumu, ka lietai jābūt steidzamai un lēmumam jābūt tikai pagaidu lēmumam, proti, lēmumam, kas neskar pašu lietu. Kā piemērus var minēt rīkojumu ekspertam veikt izmeklēšanu, rīkojumu uz klausīt liecinieku u. tml.

f) Īpašuma apķīlāšanas tiesnesis

Īpašuma apķīlāšanas tiesnesis (*juge des saisies/beslagrechter*, skatīt Civilprocesa kodeksa 1395. pantu) izskata visus prasījumus, kas saistīti ar preventīvu apķīlāšanu (*saisies conservatoires/bewarende beslagen*), spriedumu piespiedu izpildi un pasākumiem, kurus veic Uzturīdzekļu prasījumu birojs, kas minēts 2003. gada 21. februāra Likumā, ar kuru izveido Uzturīdzekļu maksājumu biroju Valsts Federālajā finanšu dienestā (*loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances/wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*).

g) Mazgadīgo tiesa

Jauniešu aizsardzība ir Beļģijas federālās valsts kopienas atbildībā, bet mazgadīgo tiesu organizācija ir federāls jautājums, ko reglamentē 1965. gada 8. aprīļa federālais Jauniešu aizsardzības likums (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*). Mazgadīgo tiesa (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) ir pirmās instances tiesas nodaļa, kuras kompetencē ir jauniešu aizsardzības pasākumi.

h) Ģimenes lietu tiesa

Ģimenes lietu tiesai (*tribunal de la famille/familierechtbank*) ir jurisdikcija visos ar ģimeni saistītos strīdos. Tai jo īpaši (Civilprocesa kodeksa 572. *bis* pants) ir jurisdikcija

strīdos starp laulātajiem un starp likumīgajiem kopdzīves partneriem;

strīdos par aizgādības tiesībām;

strīdos par uzturīdzekļu maksāšanas pienākumiem;

strīdos par laulāto mantiskām attiecībām.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Beļģijas tiesību sistēmas pamatprincips nosaka, ka pieteikuma iesniedzējam ir izvēles brīvība. Vispārējā prakse ir paredzēta Civilprocesa kodeksa 624. panta 1. punktā. Parasti pieteikuma iesniedzējs ierosina prasību tās vietas tiesā, kur ir adrese (*domicile/woonplaats*) atbildētājam vai vienam no atbildētājiem.

Kas nozīmē, ja atbildētājs ir juridiska persona, nevis privātpersona? Juridiskās personas adrese ir tās galvenā biroja (*siègeel/hoofdzetel*) atrašanās vietā, t. i., vietā, no kuras juridiskā persona tiek pārvaldīta.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Konkrētos gadījumos pieteikuma iesniedzējam ir tiesības ierosināt prasību citā tiesā. Šādas iespējas ir aprakstītas jo īpaši Civilprocesa kodeksa 624. panta 2.–4. punktā. Papildus tiesai, kas atrodas vietā, kur ir adrese atbildētājam vai vienam no atbildētājiem, pieteikuma iesniedzējs var izvēlēties:

tās vietas tiesu, kur ir izcelsme vienam vai vairākiem pienākumiem, uz kuriem attiecas strīds, vai kur pienākumi tiek izpildīti, ir izpildīti vai tiem vajadzētu būt izpildītiem;

tās vietas tiesu, kur atrodas dokumentu izsniegšanas adrese, kas apstiprināta konkrētā dokumenta piemērošanai;

tās vietas tiesu, kur tiesu izpildītājs *huissier de justicel/gerechtsdeurwaarder*) ir personīgi runājis ar atbildētāju, ja atbildētājam vai atbildētājiem nav adreses Beļģijā vai ārvalstīs.

Saskaņā ar iedibināto judikatūru pagaidu noregulējuma tiesvedībā teritoriālā jurisdikcija ir tās vietas tiesas priekšsēdētājam, kur paredzēta sprieduma piespiedu izpilde.

Attiecībā uz uzturīdzekļu maksājumiem Civilprocesa kodeksa 626. pantā ir noteikts, ka uzturīdzekļu maksājumu prasījumus, kas saistīti ar tiesībām uz sociālās integrācijas palīdzību, var iesniegt pieteikuma iesniedzēja (t. i., ģimenes locekļa, kurš ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļu maksājumus) adreses vietas tiesā.

Šie noteikumi, kas paredzēti 624. un 626. pantā, ir noteikumi, kas ir piemērojami, ja nav noteikumu par pretējo, un puses var brīvi atkāpties no tiem. Tāpēc puses var noslēgt tiesas izvēles līgumu, kas paredz, ka jebkādi strīdi ir jāiesniedz izšķiršanai tikai norādītajās pirmās instances tiesās.

Tomēr attiecībā uz šo izvēles brīvības pamatprincipu pastāv dažī izņēmumi.

Tiesību aktos ir noteikti vairāki gadījumi, kad pieteikuma iesniedzējam nav izvēles. Tie ir gadījumi, kas uzskaitīti galvenokārt Civilprocesa kodeksa 627.

–629. pantā. Piemēri:

strīdos, kas saistīti ar darba līgumiem (627. panta 9. punkts), jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas raktuve, rūpnīca, darbnīca, veikals, birojs vai — vispārīgi — telpas, ko izmanto darījumdarbībai, profesionālajai darbībai vai uzņēmuma, apvienības vai grupas darbībai;

pieteikumos par laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu sakarā ar laulības neatgriezenisku iziršanu (628. panta 1. punkts) jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur ir laulāto pēdējā dzīvesvieta vai atbildētāja adrese.

Pat šajos gadījumos joprojām ir zināma rīcības brīvība. Civilprocesa kodeksa 630. pantā ir noteikts, ka pēc strīda rašanās puses var vienoties par atkāpšanos no šīm tiesību normām. Tomēr jebkura šāda vienošanās, kas noslēgta pirms strīda rašanās, nav spēkā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Konkrētos gadījumos, jo īpaši gadījumos, kas aprakstīti Civilprocesa kodeksa 631.–633. pantā, ekskluzīva teritoriāla jurisdikcija ir vienai tiesai. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam nav izvēles iespēju, un ne pirms, ne pēc strīda rašanās nevar noslēgt tiesas izvēles līgumu. Minētie gadījumi cita starpā ir šādi:

bankrots (Civilprocesa kodeksa 631. panta 1. punkts) — komerciesas, kuras jurisdikcijā ir bankrota pasludināšana, ir tās vietas tiesa, kur ir tirgotāja galvenā darījumdarbības vieta vai — juridiskas personas gadījumā — kur ir juridiskās personas galvenais birojs dienā, kad tiesā tiek iesniegts lūgumraksts vai pieteikums par bankrota pasludināšanu. Sekundārais bankrots — tās vietas komerciesas, kur atrodas bankrotējušā subjekta attiecīgā darījumdarbības vieta.

Ja ir vairākas darījumdarbības vietas, jurisdikcija ir pirmajai tiesai, kurā iesniegts pieteikums;

reorganizācija tiesas uzraudzībā (Civilprocesa kodeksa 631. panta 2. punkts) — jurisdikcija ir tās vietas komerciesai, kur ir parādnieka galvenā darījumdarbības vieta vai — juridiskas personas gadījumā — kur ir juridiskās personas galvenais birojs dienā, kad tiesā tiek iesniegts pieteikums;

strīdi saistībā ar nodokļu tiesību aktu piemērošanu (632. pants) — jurisdikcija ir tiesai, kas mitinās tās vietas apelācijas tiesas ēkā, kur atrodas birojs, kuram bija jāiekasē vai ir jāiekasē attiecīgais nodoklis, vai — ja strīds nav saistīts ar nodokļu iekasēšanu — kur ir reģistrēta nodokļu iestāde, kas pieņēmusi apstrīdēto lēmumu. Tomēr, ja tiesvedība notiek vācu valodā, ekskluzīva jurisdikcija ir Eipenes pirmās instances tiesai;

prasījumi saistībā ar preventīvu apķīlāšanu un piespiedu izpildes pasākumiem (633. pants) — jurisdikcija ir apķīlāšanas vietas tiesai, ja vien likumā nav noteikts citādi. parāda piedziņas rīkojuma (*saisie-arrest/beslag onder derden*) gadījumā jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas parādnieka–trešās personas adrese. Ja parādnieka–trešās personas adrese ir ārpus Beļģijas vai nav zināma, jurisdikcija ir parāda piedziņas vietas tiesai (skatīt arī 22. panta 5. punktu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās).

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Kā minēts iepriekš, piemēro 624. un 626. panta noteikumus, ja nav noteikumu par pretējo, un puses var brīvi atkāpties no tiem. Puses var noslēgt tiesas izvēles līgumu, kas paredz, ka jebkuri strīdi ir jāiesniedz izšķiršanai tikai norādītajās pirmās instances tiesās.

Gadījumos, kas minēti Civilprocesa kodeksa 627.–629. pantā, tiesas izvēles līgumu nevar noslēgt pirms strīda rašanās. Tomēr saskaņā ar 630. pantu šādus līgumus var noslēgt pēc strīda rašanās.

Gadījumos, kas aprakstīti Civilprocesa kodeksa 631.–633. pantā, nav atļauts noslēgt tiesas izvēles līgumus.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Atbilde uz šo jautājumu ir sniegta atbildē uz 1. un 2. jautājumu.

Saites

Attiecīgie Civilprocesa kodeksa panti: [Valsts Federālais tieslietu birojs](#)

noklikšķiniet uz *Législation consolidée/Geconsolideerde wetgeving* (Konsolidēti tiesību akti);

sadaļā *Nature juridique/Juridische aard* (Tiesisks raksturs) atlasiet *Code judiciaire/Gerechtig Wetboek* (Civilprocesa kodekss);

laukā *Mot(s)/Woord(en)* (vārds(-i) ierakstiet “624”;

noklikšķiniet uz *Recherche/Opzoeking* (meklēt);

noklikšķiniet uz *Liste/Lijst* (saraksts);

* noklikšķiniet uz *Justice de A à Z/Justitie van A tot Z* (Tiesiskums no “A” līdz “Z”);

* atlasiet *Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid* (Tiesas: jurisdikcija).

Palīdzība, lai atrastu tiesu, kurai ir teritoriālā jurisdikcija: [Valsts Federālais tieslietu birojs](#)

noklikšķiniet uz *Compétence territoriale/Territoriale bevoegdheid* (teritoriālā jurisdikcija).

Lapa atjaunināta: 25/09/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.